

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 7
2023

**Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет**

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 7

Рівне, 2023

- загально педагогічний рівень – цілісний освітній процес у конкретному регіоні чи навчальному закладі та на визначеному етапі навчання;
- предметно-лабораторний, означає, що освітня технологія використовується в значенні окремої методики;
- локальний або ж модульний рівень – що стосується елементів навчально-виховного процесу [1; 2, с. 67].

Аналізуючи практику впровадження фізичного виховання підростаючого покоління, враховуючи протиріччя та їх причини виникнення, узагальнень нових досягнень в галузі фізичного виховання дітей дошкільного віку доцільно віднести такі ефективні засоби і методи як: мультимедійні технології, інтерактивні методи навчання, степ-аеробіку, заняття з фізичного виховання із використанням музикотерапії, які мають на меті механізми впливу на внутрішній світ дитини, її емоційний стан, виразність почуттів [5; 6; 7, с.45].

Отже, основне завдання технологій навчання у закладі дошкільної освіти своєчасно впроваджуватись та оновлюватись задля фізичного виховання дошкільників, формуванню самостійності, розвитку ініціативи, зацікавленості.

Інноваційні технології навчання мають завдання прищепити дітям дошкільного віку дослідницькі уміння, сформувати активну ініціативну та творчу особистість. У діяльності дошкільних фізичних інструкторів особливо важливу роль має їх ініціатива та винахідливість, творчий та індивідуальний підхід до кожної дитини, прагнення до розробки й впровадження змін, цікавих ідей спрямованих на освітній процес та практична реалізація, а також умови, які створює директор закладу дошкільної освіти для своїх працівників задля здійснення інноваційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., (Альма-матер) переправлене. Київ: Академвидав, 2015. 304с.
3. Інноваційні технології фізичного розвитку дошкільників. Обмін досвідом роботи інструктора з фізкультури Момоток Т.Р. Квасилівський ЗДО. Дата звертання 18.04.2023р. URL: <http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=158>
4. Інноваційні технології навчання. Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів. Реценз.: Пометун О. І., Романова. Київ: НТУ, 2017р. 172с.
5. Ляхно О.Г. Інноваційні технології розвитку психомоторних здібностей у фізичному вихованні дітей 2-го–5-го років життя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних верств населення». Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України, 2013. 20 с.
6. Леоненко А.В., Красілов А.Д. *Застосування інноваційних технологій у фізичному вихованні дітей та молоді «Молодий вчений»* . № 3.1 (43.1), 2017 р.
7. Москаленко Н. В. Інформаційні технології у фізичному вихованні навч. посібник, уклад.: Ю. Ю. Борисова, Т. В. Сидорчук, О. Ю. Лядська. Дніпропетровськ: Інновація, 2014.128 с.
8. Харченко А. Психолого-педагогічні інноваційні технології в реалізації базового компонента дошкільної освіти. *Нова педагогічна думка*. 2013. №. 135-17 с.

УДК 159.955.4 – 057.87

РЕФЛЕКСІЯ ЯК ФАКТОР ПОДОЛАННЯ ФРУСТРАЦІЙНИХ СТАНІВ У СТУДЕНТІВ

Нікішина Дарина, здобувачка ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія» (Практична психологія), 4 курсу, РДГУ
Науковий керівник: Кулаков Р. С., кандидат психологічних наук, доцент

Постановка проблеми. Діяльність здобувача освіти, яка розгортається в процесі взаємодії з викладачами та студентами, характеризується досить високим рівнем складності та напруженості. Студенту доводиться здійснювати як заздалегідь заплановані та цілеспрямовано організовані навчальні й виховні заходи, так і приймати колективні рішення в непередбачених ситуаціях з одногрупниками, викладачами, адміністрацією. Студентській діяльності притаманні: високий рівень стресу, необхідність самостійного прийняття рішень із наступною реалізацією, підвищена відповідальність за їх наслідки, схильність до соціальної оцінки, новизна нестандартних ситуацій, а це є фактори, які часто викликають фрустрацію.

Мета дослідження полягає у вивченні факторів виникнення і розвитку професійних фрустрацій студентів та засобів їх подолання.

Виклад основного матеріалу. Останні роки в психології приділяється велика увага вивченню деяких яскраво виражених психічних станів стресу, зокрема фрустрації. Дослідженням фрустрації займалися багато вчених-психологів, таких як: Н. Д. Левітов, С. Розенцвейг, Л. Фестінгер, К. Роджерс, В. М. М'ясищев, А. Р. Лурія та ін.

Під фрустрацією психологи розуміють психічний стан у людини, що виражається в характерних переживаннях і поведінці, що виникає внаслідок реальних або уявних труднощів на шляху до досягнення мети та розбіжностей реальності з очікуваннями. Фруструючою вважається ситуація, при якій, з одного боку, існує виражена мотивація до задоволення певної потреби, а з другого – перепони, що перешкоджають цьому досягненню. Фрустрацію викликають часто і певні внутрішні конфлікти. Деякі психологи розуміють під фрустрацією зовнішній бар'єр, що перешкоджає досягненню мети, в той же час інші психологи позначають цим терміном внутрішню емоційну реакцію, що обумовлена тим чи іншим обмеженням чи перешкодою на шляху до цілі [3, с. 18].

Відомий дослідник та прибічник евристичної теорії фрустрації Розенцвейг вважав, що визначення фрустрації має місце у тих випадках, коли організм зустрічає більш чи менш нездоланні перешкоди чи обструкції на шляху до задоволення якої-небудь життєвої потреби. Автор розглядає фрустрацію як явище, що відбувається в організмі і пов'язане з проблемами адаптації до зовнішнього середовища. Досліджуючи реакції людини на фрустрацію, Розенцвейг виділив: екстропунітивні (зовнішньої спрямованості), інтропунітивні (внутрішньої спрямованості) та імпульсивні (не спрямовані) [1, с. 4].

Згідно з типологією, запропонованою М. Д. Левітовим, фрустраційний стан виражається стенично (активно) й астенично (пасивно) [1, с. 5]. До стеничних проявів включають: агресію, спрямовану на фрустратор; агресію, що спрямовується суб'єктом на самого себе і виявляється у самозвинуваченнях, грубому ставленні до себе; ригідну, консервативну, але при цьому не ворожу поведінку, що супроводжується руховою активністю; прикутість до фрустраційної ситуації, що поглинає усю увагу, викликає потребу тривалий час сприймати, переживати й аналізувати фрустратор (відмінність від попереднього прояву полягає у тім, що спостерігається не рухова активність і поведінкова ригідність, а сприйняття, має місце стереотипність оцінювання).

У свою чергу, астеничні реакції виявляються: депресивно (виникає почуття суму, усвідомлення невпевненості, безсилля, безнадійності, відчаю, скутості й апатії, ніби тимчасового оціпеніння); регресивно (тип астеничності, виділений Р. Баркером), проявляється у поверненні до поведінки, властивої дитячому вікові, що веде до самозняття відповідальності за діяльність.

В. М. М'ясищев визначив фрустрацію як невдало вирішуване особистістю протиріччя між нею та значущими для неї сторонами дійсності, що викликає хворобливі переживання: невдачу, незадоволення потреб, недосягнутість мети, непоправну втрату. Невміння знайти раціональний, продуктивний вихід із фруструючої ситуації та пов'язаних з нею переживань тягне за собою емоційну травматизацію особистості, зниження самооцінки, втрату впевненості в собі та інші [3].

Навчальна діяльність студентів характеризується високими навантаженнями, регулярною перевтомою, стресовими та фрустраційними ситуаціями. Сильна за своїм

ступенем фрустрація у студентів сприяє порушенню діяльності під час навчального процесу, що знижує її результативність. Чинники цього стану призводять і до виникнення агресії, як наслідку емоційного виснаження. Цей стан може спрямовуватися на всіх навколишніх осіб і зокрема й на себе.

Депресія може стати ще одним наслідком фрустрації за умови, що направленої на конкретну мету поведінці людини починають перешкоджати різні зовнішні чинники. Фрустратори також можуть привести людину від одної дії до іншої, яка здається їй легшою або доступнішою, але насправді не є такою. Така зміна діяльності стає приводом до втрати наполегливості та цілеспрямованості [2, с. 158].

Одним з найгірших наслідків впливу фрустрації на студента є зміна його характеру. Змінюються орієнтири та поставлені цілі. Тривале перебування в стані фрустрації може привести до негативних змін характеру і розвитку агресивності, байдужості, млявості тощо.

Рефлексія є одним із найбільш ефективних засобів подолання фрустраційних станів та саморозвитку особистості в особистісно-орієнтовному навчанні. Рефлексія – це процес активного мислення, аналізу та оцінки власного досвіду, який допомагає людині зрозуміти себе, свої думки, переживання та дії. Цей процес включає у себе критичний погляд на власні дії та поведінку, оцінку своїх успіхів та невдач. Рефлексія може допомогти студентам знизити рівень стресу та фрустрації, а також розвинути навички самопізнання та самоуправління.

Сучасна психологічна практика звертається до рефлексії як до необхідної основи особистісного росту, відповідального вибору та психосоматичного здоров'я особистості. Рефлексія розуміється як сутність, ядро людської свідомості.

Г. П. Щедровицький, розуміючи рефлексію, як «містичний процес в діяльності», найважливіший момент в механізмах розвитку діяльності [5, с. 2], виокремлює такі найважливіші аспекти вивчення рефлексії: 1) зображення рефлексії як процесу та особливої структури в діяльності; 2) визначення рефлексії як принципу розгортання схем діяльності. В своєму аналізі проблем рефлексії Г. П. Щедровицький виходить з того, що вона виступає як кооперація діяльності, про яку рефлектує індивід, з діяльністю індивіда під час рефлексії (за виразом автора, у «рефлексивній позиції»). Зв'язуючою ланкою між діяльностями, про які рефлексує суб'єкт та діяльністю суб'єкта в рефлексивній позиції виступає рефлексивний вихід, тобто зміна індивідом позиції відносно діяльності.

Таким чином, спираючись на концепцію Г. П. Щедровицького, можна стверджувати, що основною психолого-педагогічною умовою формування рефлексивного поля у навчально-пізнавальній діяльності є створення передумов для рефлексивного виходу студентів, який детермінується проблемністю, нестандартністю навчальних завдань та задач.

Виходячи з позицій діяльнісного підходу до навчання, вважаємо, необхідною для розвитку рефлексивних навичок є організація рефлексивного простору, за допомогою якого викладач створює умови для самостійної рефлексивної діяльності студентів.

Подолання деструктивних наслідків, пов'язаних із фрустраційним станом, неодмінно вимагає актуалізації механізмів рефлексії. Проблема фрустрації зумовлюється розладами в системі самосвідомості, які проявляються у ригідності рефлексії, що вторинно проявляється як одна із реакцій на фрустратор. Рефлексивність як внутрішній ресурс поведінки є системною інтегративною властивістю особистості [3, с. 45]. Чим рефлексивніша особистість, тим менше вірогідність, що у складних ситуаціях вона буде обирати неконструктивні копінг-стратегії. Постійна активізація рефлексії у процесі заняття дозволяє студентам переосмислювати свій суб'єктивний досвід: особистісні зміни, ціннісні відносини, дії, знання.

Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності відбувається на основі самоаналізу організаційних умов її перебігу, особливостей спільної діяльності у рамках робочої групи та власної позиції щодо процесу навчання.

У рефлексивному просторі студент діє за двома напрямками: 1) навчально-систематизуючий (узагальнення та систематизація навчального матеріалу); 2) оціночно-проектний (самооцінка навчально-пізнавальної діяльності та її проектування на наступний

навчальний період з відповідною корекцією). Основним інструментом рефлексії за навчальним матеріалом в умовах інтерактивного навчання є індивідуальні або групові звіти про виконання навчальних завдань. Відбувається остаточне уточнення власної позиції щодо змісту навчального матеріалу, підсумкова систематизація результатів навчально-пізнавальної діяльності студента за певний період [5, с. 2].

Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності відбувається на основі самоаналізу організаційних умов її перебігу, особливостей спільної діяльності у рамках робочої групи та власної позиції щодо процесу навчання. Організація рефлексивного простору сприяє підвищенню пізнавальної активності студентів. Завдяки рефлексії педагог здійснює регуляцію процесу саморозвитку в залежності від стану групи та кожного результату, міри доцільності засобів спільної та індивідуальної діяльності, які були обрані, відповідність підсумкового результату меті навчально-пізнавальної діяльності. Одночасно педагог бере до уваги рівень загальної та предметної підготовки студентів, разом з ними виявляє їх помилки, аналізує труднощі, що виникли в процесі навчання, виявляє наявність потреби у комунікативній діяльності, визначає доцільні для наступного етапу навчання засоби мислєдіяльності, засоби ситуативної дії. Конкретизація недоліків та проблем у когнітивній, комунікативній, організаційній, конструктивній, проєктивній сферах навчання, зумовлює ефективність дій педагога та студентів щодо їх подолання шляхом визначення цих елементів в якості цілей для наступного етапу навчально-пізнавальної діяльності.

Студенти можуть самостійно навчитися правильно рефлексувати за допомогою різноманітних методик, наприклад, записувати свої думки та почуття у щоденник, проводити регулярні рефлексивні сесії з друзями або наставниками, використовувати техніки медитації та йоги.

М. Г. Савельєва представляє свою структуру розвитку рефлексивних здібностей під час навчального процесу таким чином:

1. Навчання розумному «незнанню». Уміння зупинитися й оцінювати сформовану ситуацію: «я знаю, що цього не знаю».
2. Запуск алгоритму: «Я знаю, що я не вирішу це завдання відомими мені способами, тоді я повинен... (запитати того, хто знає, знайти необхідну літературу тощо)».
3. Інсайт: «я знаю як треба, або не знаю, але думаю, що...» і реалізація ухваленого рішення.
4. Аналіз ланцюжка розумових і практичних операцій: «не знав як – довідався – зробив».
5. Усвідомити завдання як нове і повернутися в навчальну діяльність.
6. За даним алгоритмом можна пропонувати учням вчитися оцінювати та коригувати власну навчальну діяльність [4, с. 11].

Ці етапи допоможуть студентам розвивати свої рефлексивні здібності та вміння розуміти та аналізувати свою навчальну діяльність.

Висновок. Отже, фрустрація у студентів – це психічний стан, що виражається в характерних переживаннях і поведінці, що виникає внаслідок навчання та розбіжностей реальності з очікуваннями. Навчальна діяльність студентів характеризується високими навантаженнями, регулярною перевтомою, стресовими ситуаціями, що викликає фрустрацію. Рефлексія є одним із найбільш ефективних засобів подолання фрустраційних станів. Вона дозволяє студенту оцінити свої дії, думки, їхні результати, усвідомити свій досвід, проаналізувати його та використовувати це з користю в майбутньому, а також зберігати психологічний баланс, знизити рівень стресу та подолати фрустраційні стани.

Механізм рефлексії має практичну значимість та важливість під час навчального процесу, адже робота над собою – це внутрішня організація всього життя, це стиль і зміст життя.

Список використаних джерел

1. Божок Н. О. Психологічний аналіз дослідження фрустраційної толерантності у студентському віці. URL: <http://surl.li/fqqqlp> (дата звернення: 29.01.2023).
2. Мацко Л. А., Прищак М. Д. Основи психології та педагогіки : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2009. 158 с.
3. Міццей М. Г. Психологічні особливості виникнення і розвитку фрустрацій у професійній діяльності вихователів. URL: <http://surl.li/fqqmq> (дата звернення: 22.02.2023)
4. Підлужна І. Рефлексія як системний чинник неперервної освіти. *Методист*. 2015. № 2 (38). С. 9-14. URL: <https://osvitaua.com/2015/02/15775/>
5. Сердюк Т. В. Розвиток рефлексивних здібностей студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації засобами інтерактивного навчання. URL: <http://surl.li/fqqoa> (дата звернення: 18.02.2023)

УДК 159.923-056.49:[615.85:7]:355-056.265

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ АРТ ТЕРАПІЇ У ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПОРАНЕНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС РЕАБІЛІТАЦІЇ

Оборська Аліна, здобувачка ОС «магістр»,

спеціальності 053 «Психологія», 1 курсу, РДГУ

Науковий керівник: Павелків В.Р., доктор психологічних наук, професор

Постановка проблеми. Війна, привнесена на наші землі, стала тяжким випробуванням не лише для військових, а й для кожного жителя України. Психологічні перевантаження, які змушені витримувати дорослі й діти, приводять до втрати емоційного благополуччя та загрожують руйнуванню психологічного здоров'я у тривалій часовій перспективі. Ці обставини змушують шукати оптимальні шляхи психокорекційної допомоги у кожному окремому випадку. Важливу роль у цьому процесі відіграє арт-терапія. (Калька Н., Ковальчук З, 2020; Полторак Л. Ю., 2020).

Метою нашого повідомлення є висвітлення можливостей одного із напрямків арт терапевтичної підтримки – зображувальної терапії – у роботі із тяжкопораненими воїнами, що проходять реабілітаційні програми відновлення фізичного і психічного здоров'я. Зазначимо, що у цій роботі ми зосередилися не на висвітленні теоретичних аспектів цього різновиду психологічної корекції, а на описі свого первинного досвіду її застосування.

Участь у професійних та волонтерських програмах підтримки тяжкопоранених дозволила нам простежити вплив зображувальної терапії на самопочуття військових, зниження їх напруги та емоційної закритості й ізольованості. Зазначимо, що нашої волонтерській команді вдалося заслужити довіру військових, не зважаючи на наявність у поранених депресивних станів та посттравматичних стресових розладів. Крок за кроком, нам вдалося налагодити комунікацію із нашими захисниками, які брали участь у бойових діях і заплатили високу ціну за наш спокій, втративши при цьому власне здоров'я, а подекуди і сенс життя.

Хочу зупинитися на досвіді, поділитися тим, що надихає та мотивує фахівців, які залучені до процесу реабілітації. Відомо, що реабілітаційна допомога це командна робота, у якій надважлива злагодженість кожної ланки і розуміння того, що головне - відчувати тонкі межі у станах військових та не нашкодити їм.

Він... Кремезний, статний, 40-ка річний чоловік, прикутий до колісного візка тяжкою нейротравмою. До візка індивідуального замовлення, оскільки звичайний для нього був затісним.... Олег. Не говорить, ба намагається.

еріалів здобувачів вищої освіти

ЗМІСТ

Артемук О. Вплив стресу на самопочуття людини та її життєдіяльність	3
Баранович І. Вікові особливості прояву страхів у дітей молодшого шкільного віку...	5
Басалига Т. Посттравматичний стресовий розлад у учасників збройних конфліктів...	7
Болюх Н. Вплив емоцій на психічне здоров'я особистості.....	10
Боровець А. Проблема розвитку особистості в молодшому шкільному віці.....	13
Боса-Мірявець М. Психологічна готовність майбутніх педагогів до професійної діяльності.....	16
Босий-Мірявець В. Комунікативна культура педагога: психологічний вимір.....	20
Бугайчук І. Психокорекція нейрофізіологічних зв'язків у дітей з особливими освітніми потребами.....	23
Гавін Б. Особливості прояву психологічного стресу у людини.....	25
Гонтаренко В. Механізми психологічного захисту дітей.....	28
Гончарук А. Психологічні особливості спілкування у підлітковому віці.....	30
Горбатюк О. Методичні аспекти профілактики девіантної поведінки підлітків	33
Гудовсек С., Павелків Р. Сутність поняття «безпека життєдіяльності» з точки зору психологічної науки.....	34
Дем'янюк В. Психологічний зміст емпатії в контексті морального розвитку молодшого школяра.....	37
Дивульська К., Юрчук О. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану.....	40
Єфімова М. Психологічні особливості дітей вимушених переселенців.....	42
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах.....	44
Каверіна Б. Особливості конфліктної поведінки у підлітковому віці.....	47
Климчук І. Психологічні особливості емоційної стійкості студентів у період кризи...	52
Ковальчук О., Аладько Т., Ковальчук С. Соціально-психологічні причини поширення алкоголізму в середовищі підлітків.....	55
Ковальчук О., Назарець Л. Особливості дистанційного навчання в системі вищої освіти: недоліки та переваги.....	58
Коренко Д. Психологічні особливості поведінки обдарованих дітей.....	62
Корчака Ф., Корчакова Н. Вплив військової агресії на розвиток національної ідентичності української молоді	65
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці.....	66
Кривко М. Вплив сучасної іграшки на психічний розвиток дитини дошкільного віку.	68
Кулакова О. Використання інтерактивних платформ у навчанні іншомовної лексики	72
Курята Н. Вплив війни на життєстійкість українського студентства.....	75
Лаврук Л. Психологічні особливості міжкультурної адаптації переселенців у чужій країні.....	77
Мартюченко К. Креативність як фактор успішної самореалізації особистості.....	80
Мисько Є. Шкільна тривожність підлітків як соціально-психологічна проблема.....	83
Мотруніч І., Юрчук О. Використання інноваційних технологій у процесі фізичного виховання дошкільників.....	86
Нікішина Д. Рефлексія як фактор подолання фрустраційних ставнів у студентів.....	88
Оборська А. Дослідження впливу арт терапії у процесі психологічної корекції девіантної поведінки поранених військовослужбовців під час реабілітації.....	92

Павелків В. Сучасні реалії та їх вплив на розвиток агресивної та деструктивної поведінки молоді.....	93
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя.....	96
Подлящук О. Психологічні особливості прояву емоційного вигорання у педагогів....	97
Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арттерапії...	101
Пшенична Л. Феномен харизми та його вплив на міжособистісну взаємодію.....	103
Ряба Л. Фактори формування самооцінки в підлітковому віці.....	106
Сабат Є. Особливості феномена прокрастинації у студентському середовищі.....	108
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку.....	111
Сизов С. Теоретичний аналіз психологічної реабілітації осіб з алкогольною залежністю.....	112
Стащук А. Особливості використання арт терапії в роботі з молодшими школярами..	113
Тарасюк Л. Музика як чинник впливу на психічний стан особистості.....	116
Тимчак С. Інформаційна гігієна під час війни.....	118
Ткачук О. Соціально-психологічні аспекти сугестивності як фактору узалежнених форм поведінки в юнацькому віці.....	120
Українець В. Віра дітей у Збройні Сили України.....	123
Федорович Р., Опанасюк І. Методи арттерапії як засіб корекції сімейних відносин.....	125
Холод Ю. Формування національної гідності дітей дошкільного віку як проблема дошкільної освіти.....	127
Хома О. Soft skills як феномен професійної компетентності сучасного психолога.....	129
Чорноус Я. Психологічні особливості прояву ейджизму в студентській молоді: теоретичний аспект.....	131
Шевчук В. Соціально-психологічні аспекти дитячо-батьківських взаємин у сім'ях, що перебувають у складних життєвих обставинах.....	134
Шепель Т. Проблема емоційного вигорання лікарів.....	137
Шишка А., Юрчук О. Адаптивне фізичне виховання як засіб корекції психомоторних порушень у дошкільників із заїкуватістю.....	139
Яковець О. Особливості процесу соціальної адаптації дітей з аутизмом.....	142
Якубовська М. Психологічні особливості формування емоційної стійкості майбутніх психологів в стресогенних умовах.....	145
Яремчук Ю. Статистичні особливості виникнення захворюваності на ПТСР у військовослужбовців.....	149
Ярмошевич В. Експериментальне дослідження використання методу казкотерапії у роботі з дітьми в умовах війни.....	150